

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

MARIJAMPOLĖS SUAUGUSIŲJŲ MOKYMO CENTRO IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2018 m. kovo 26–30 d.

Vizito tikslas – mokyklų veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Jolanta Gulbinienė.

Išorės vertintojos: Audronė Saldauskienė, Alma Uznė, Asta Poželė, Edita Navickienė.

Išorės vertintojai stebėjo 92 ugdomasias veiklą: 86 pamokas, 4 neformaliojo švietimo užsiėmimus bei 2 klases valandėles, kitą Suaugusiųjų mokymo centro ir Pataisos namų skyriaus veiklą, vadovų ir personalo darbą, mokinių elgesį, santykius pertraukų metu, kalbėjosi su mokytojais, mokiniais, analizavo Centro dokumentus, esančius svetainėje www.smc.marijampole.lm.lt, duomenis, pateiktus Nacionalinio egzaminų centro, esančius Švietimo valdymo informacinėje sistemoje, kitus vertinimo metu centro pateiktus dokumentus. Vertinimo savaitę sirgo Pataisos namų skyriaus vedėjas, matematikos ir fizikos mokytojas A. Leknickas (jo pamokas vadavo mokytoja O. Rutkauskienė) ir rusų k. mokytoja N. A. Matulienė, kurios pamokos buvo jungiamos.

Vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad Suaugusiųjų mokymo centras rekomenduojamus patobulinimus gali įgyvendinti pasinaudodamas ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, numatydamas kryptingą pedagoginės bendruomenės kvalifikacijos tobulinimąsi, kolegialų mokymąsi bei suplanuodamas veiklas konkreitiems laukiamiems rezultatams, susijusiems su mokinių pasiekimų ir pažangos augimu, taip pat konsultuodamasis su NMVA ar kitais specialistais dėl įsivertinimo atlikimo ir duomenų panaudojimo planuojant Centro veiklas.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Centras – išskirtinė Marijampolėje ir rajone ugdymo įstaiga, teikianti suaugusiųjų pagrindinio, vidurinio, neformaliojo švietimo programas, taip pat ugdymą organizuojanti Pataisos namų skyriuje. Centras įsikūręs Jaunimo mokyklos pastate Marijampolės miesto pakraštyje, todėl mokiniams sudėtinga pasiekti ugdymo įstaigą. Centro mokiniai – suaugusieji, kurie nesėkmingai mokėsi bendrojo lavinimo mokyklose dėl socialinės aplinkos, dėmesio stokos, psichologinių ar materialinių problemų. Bendradarbiaujant su miesto ir kitų savivaldybių seniūnijomis, darbo birža, stengiamasi pritraukti neturinčius išsilavinimo suaugusiuosius tiek iš miesto, tiek iš kaimo gyvenviečių. Besimokančiųjų amžius įvairus, trečdalis mokinių bedarbiai. Šių mokslo metų pradžioje mokėsi 9, dabar mokosi 5 nepilnamečiai mokiniai. Centro mokinių lankomumas prastas dėl žemos mokymosi motyvacijos, laikinos emigracijos į užsienį, socialinių problemų.

II. STIPRIEJI IR TOBULINTINI SUAUGUSIŲJŲ MOKYMO CENTRO VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji Suaugusiųjų mokymo centro veiklos aspektai

1. Gyvenimo planavimas (1.1.1. – 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Mokiniais padedama susivokti šiuolaikinėje darbo rinkoje: psychologė atlieka profesinio kryptingumo ir tipo testus, rengiamos išvykos į ugdymo įstaigas, įmones, kuriose pagal galimybes, dalyvauja įvairių klasių mokiniai. Patarimų apie tolesnio ugdymosi galimybes mokiniai sulaukia iš klasių vadovų, dėstančių mokytojų. Marijampolės darbo biržos jaunimo darbo centro specialistė patvirtino

informaciją apie bendras veiklas su Centru – tarpininkavimą vykstant į įmones, karjeros dienų organizavimą, vizijos „4M“ pristatymą. Centre vykdomi jaunimo garantijų iniciatyvos pirminės integracijos projekto „Atrask save“ dalyvių praktinis specialybės mokymas. Vertintojai pripažįsta gyvenimo planavimą esant tinkama pagalba susipažįstant su tolimesnio mokymosi ir darbinės veiklos galimybėmis.

2. Pasiekimų asmeniškumas (1.2.1.– 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Mokiniam sudarytos geros sąlygos siekti asmeninės pažangos ne tik mokymosi bet ir kitose veiklose (projektuose, renginiuose, savanoriškoje veikloje, konkursuose). Atsižvelgus į ugdymo įstaigos kontekstą, galima džiaugtis, kad 35 proc. mokinių pasiekė asmeninių mokymosi bei kitų veiklų laimėjimų dalykinėse olimpiadose, konkursuose, projektuose, parodose. 2016 m. balandžio mėnesį Marijampolės kultūros centre buvo surengta Pataisos namų skyriaus mokinio Nerijaus Moncevičiaus paroda „Laikas keisti(s)“. Savo piešiniuose darbų autorius įamžino žymius Marijampolės krašto žmones. Kasmet Centru bendruomenė aktyviai dalyvauja tradiciniame edukaciniame renginyje „Suaugusiųjų mokymosi savaitė“, į kurį įtraukiami ir Pataisos namų skyriaus mokiniai. Mokinių kitų veiklų – projektų, renginių, būrelių, konkursų – pasiekimai turi paveiklį reikšmę mokinių bendrųjų ir dalykinių kompetencijų ugdymui.

3. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Problemos, atsiradusios dėl mokinių ugdymosi poreikių išsiaiškinimo ir tenkinimo, yra analizuojamos ir sprendžiamos bendradarbiaujant su psichologe, klasių auklėtojais, Marijampolės savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos (toliau – PPT) specialistais. Visiems mokiniams, praleidusiems pamokas, turintiems mokymosi sunkumų, siūlomos konsultacijos, dėl kurių gali tartis su visų dalykų mokytojais. Centru mokytojai neišnaudoja Moodle galimybių, teigdami, kad tiek jiems, tiek ir mokiniams dar trūksta įgūdžių. Tinkamas dėmesys Centre skiriamas psichologinei pagalbai. Suaugusiesiems labiausiai trūksta socialinių įgūdžių, pasitikėjimo savimi. Centras sėkmingai vykdo nuoseklią ir ilgalaikę socialines ir emocines kompetencijas ugdančią programą „Raktai į sėkmę“, apimančią patyčių, smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją.

4. Mokymosi įprasminimas (2.2.1. – 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Iš pokalbio su Mokinių tarybos nariais paaiškėjo, kad mokytojai moka sudominti mokinius, lygina mokomąjį dalyką su turima mokinio patirtimi, šių dienų situacija. Stebėtų pamokų analizė rodo, kad daugumoje (71 proc.) pamokų mokytojų aiškinimas buvo aiškus, įtraukiantis mokinius, sietas su mokinių gyvenimo turima patirtimi, dominavo paveiki andragoginė sąveika kalbant apie gyvenimo realijas. Tinkamas mokymosi sąsajų siejimas su mokinių gyvenimo patirtimis, sudarant sąlygas jiems spręsti realaus pasaulio problemas, ugdytis šiandieniniam gyvenimui aktualius mąstymo ir veiklos gebėjimus, kaip stiprusis pamokos aspektas, išskirtas 37,0 proc. stebėtų pamokų.

5. Santykiai ir mokinių savijauta (2.3.2. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Vertinimo savaitę daugumos mokinių, mokytojų ir mokinių tarpusavio santykiai pamokose, klasių valandėlėse, per pertraukas, neformaliojo švietimo užsiėmimuose buvo pagarbūs, geranoriški, grįsti tarpusavio supratimu ir pagalba vienas kitam. Šilti, geranoriški tarpusavio santykiai, darbinga ir saugi atmosfera pamokoje išskirti kaip stiprusis pamokos aspektas 33 (38,0 proc.) pamokose. Pokalbyje su Mokinių taryba dauguma mokinių tvirtino, kad Centre jaučiasi laukiami ir saugūs, kad geras mikroklimatas – vienas svarbiausių veiksnių, motyvuojančių mokytis. Neformalus bendravimas dar labiau stiprina jų tarpusavio santykius.

6. Veiklos, įvykiai ir nuotyčiai (2.3.2. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Mokiniai turi galimybę ugdytis meninius ir technologinius, IT gebėjimus, pilietiškumo ir patriotiškumo ugdymosi, komunikavimo užsienio kalba kompetencijas. Kalbant su mokiniiais išaiškėjo, kad Centre trūksta jiems naudingų užsiėmimų (pavyzdžiui, verslo pagrindų), toks neformalusis švietimas būtų prasmingas. Būrelių trūkumą Centras kompensuoja įtraukdamas mokinius į organizuojamus renginius, kurie sutelkia Centru bendruomenę: švenčiamos tautinės, valstybinės šventės, minimi rašytojų jubiliejai, organizuojamos mokinių darbų parodos. Plečiant mokinių akiratį, puoselėjant gerus tarpusavio santykius, organizuojamos edukacinės išvykos, mokiniai aktyviai įtraukiami į

miesto renginius, tačiau įvairesnė neformaliojo švietimo pasiūla Centre galėtų tapti dar vienu veiksmu, motyvuojančiu mokinius lankyti pamokas.

7. Įvairovė (įrangos ir priemonių) (3.1.1.– 3 lygis). Centras turi pakankamai įprastos įrangos ir priemonių. Visuose kabinetuose yra interneto prieiga, daugialypės terpės projektoriai. Kad pakanka kompiuterinės įrangos, bendruomenė pripažįsta direktoriaus pastangas. Ypač tuo patenkinti Pataisos namų skyriaus mokytojai ir ugdytiniai. Dėl įkalinimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklių internetu skyriaus pamokose nesinaudojama, bet mokytojai, turintys specialų leidimą, gali atsinešti skaitmenines laikmenas su mokomąja medžiaga. Vertintojai tikslingą įrangos ir priemonių panaudojimą ugdymo tikslams pasiekti stebėjo ir nurodė kaip stiprųjį aspektą 30 (34,9 proc.) pamokų. Mokiniai kompiuteriais, internetu gali naudotis skaitykloje. Šeštadienį besimokantys ir vakarais vėliau į pamokas atėję mokiniai šia paslauga pasinaudoti neturi galimybių.

8. Pastatas ir jo aplinka (3.1.2. – 3 lygis). Centro patalpų estetinis vaizdas yra geras. Dauguma kabinetų šviesūs, tvarkingi, atnaujinti baldai. Klasių auklėtojos, mokytojai rengia informacinius standus. Prieš renginius erdves padeda puošti aktyvieji mokiniai. Jaukumo ir estetiškumo išpūdį koridoriuose kuria mokinių darbai, vykusių renginių medžiaga. Centre pakanka erdvių ugdymuisi, išskyrus dailės kabineto trūkumą ir sporto bei aktų sales. Pastarosios funkciją didesnio renginio metu atlieka erdvi Jaunimo mokyklos fojė, sporto salė. Centre yra muziejus, kuriame įrengtas psichologės kabinetas. Tikėtina, bendruomenė atkreips dėmesį į šią erdvę siekdama ją atnaujinti ir suteikti šiuolaikiškumo elementų. Poilsio erdvės mokykloje – bibliotekos-skaityklos patalpa ir trečiojo aukšto minkštuoliai koridoriaus gale, kur yra dar vienas traukos centras – karštų gėrimų aparatas. Išskirtinai minėtinas Pataisos namų erdvių estetiškumas ir ergonomiškumas: stokojama patalpų didesnio pritaikymo ugdymuisi, jaukumo, netgi švaros (jos nevertinamos).

9. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 2 lygis, išskirtas aspektas – 3 lygis). Išteklių paskirstymas Centre geras. Personalo politika vykdoma optimaliai, atsižvelgiant į mokinių skaičiaus mažėjimą, 0,5 etato mokykloje dirba psichologė. Mokytojų kvalifikacija pakankama. Atkreiptinas dėmesys į andragoginių kompetencijų tobulinimą, Pastaruosius dvejus metus pagerėjo Centro aprūpinimas mokymo priemonėmis ir įranga, (ypač tai akcentavo mokytojai, dirbantys Pataisos namų skyriuje: tvarkingesnės erdvės, beveik visada tenkinami mokytojų poreikiai dėl priemonių įsigijimo). Bibliotekinė atsakinga už vadovėlių, plakatų įsigijimą. Pakanka kopijavimo aparatų Centro ir nuo šių mokslo metų Pataisos namų patalpose. Bendruomenė vienu balsu už pastangas gyrė Centro direktorių. Rėmėjų įstaiga neturi.

10. Mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 3 lygis). Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras svetingas, jaukus ir atviras. Kaip organizacija, pasižymi tradicijų puoselėjimu, patriotiškumo ugdymu. Iš pokalbių su Mokinių taryba, mokytojais nustatyta, kad daugumai svarbu, koks yra ir bus Centro įvaizdis, tad stengiamasi drauge jį kurti. Tradiciniuose renginiuose mokiniai dalyvavo kartu su savo šeimomis – tai neabejotinai stiprina tarpusavio santykius ir daro juos prasmingus. Be to, šeimos nariai turi galimybę naudotis Centro bibliotekos paslaugomis. Centras pakankamai aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis miesto bei šalies institucijomis: Marijampolės kultūros, PPT, Marijampolės teritorine darbo birža, Marijampolės profesinio rengimo centru, Marijampolės kolegija, šalies suaugusiųjų mokymo centrais. Viešam informacijos apie Centro veiklą pateikimui neblogai naudojama interneto svetainė. Centro atvirumas skatina kolegialų bendravimą, bendradarbiavimas su kitomis institucijomis padeda spręsti problemas ir formuoja teigiamą mokyklos įvaizdį.

Tobulintini Suaugusiųjų mokymo centro veiklos aspektai

1. Vertinimas ugdant (2.4. – 2 lygis). Labai geras ir geras vertinimas ugdant stebėtas 17,5 proc. pamokų, o likusiose 82,5 proc. buvo patenkinamas arba prastas. Vertinimas ugdymui kaip stiprusis pamokos aspektas paminėtas 21 pamokoje (24,4 proc.), o kaip tobulintinas pamokos aspektas – 41 pamokoje (47,7 proc.). *Vertinimo kriterijų aiškumas* kaip stiprusis pamokos aspektas deklaruotas 16,3 proc. stebėtų pamokų. Tačiau 30,2 proc. pamokų vertinimo kriterijai neskelbti, neaptarti. Jei mokytojai aiškiai formuluotų ir suprantamai skelbtų vertinimo kriterijus pamokose, būtų sudaromos galimybės teikti veiksmingą grįžtamąjį ryšį, tokiu atveju tiek mokytojui, tiek mokiniams būtų lengviau išvelgti ir įvertinti mokymosi pažangą. Mokytojai daugeliu atveju planuoja savo

pamokose taikyti formuojamąjį, kaupiamąjį ir apibendrinamąjį vertinimus, tačiau stebėdami pamokas vertintojai tik pavienėse stebėjo paveikų, mokinius motyvuojantį vertinimą. 37,2 proc. pamokų buvo taikyti tik formuojamojo vertinimo elementai, o 32,6 proc. pamokų taikant kaupiamąjį vertinimą trūko aiškių vertinimo kriterijų. Jeigu mokytojai derintų skirtingus vertinimo būdus, būtų pripažįstama mokymosi pasiekimų visuma, mokiniams ir mokytojams būtų lengviau priimti tinkamus sprendimus dėl tolimesnio mokymo(si). Informacija apie pasiekimus ir pažangą teikiama neišskirtiniais būdais ir formomis, neišnaudojamos Mano dienyno galimybės. Nors mokiniai gerai vertina mokytojų pastangas aptarti jų mokymosi sėkmę, tačiau tinkamas *pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys* stebėtas tik pavienėse pamokose. Centre dirbantiems mokytojams reikėtų kiekvieną pamoką veiksmingiau mokiniams teikti *pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį*, kuris skatintų jų mokymąsi ir žadintų norą nuosekliai siekti pažangos. Mokinių įsivertinimui Centre skiriama nepakankamas dėmesys. Stebėtose pamokose dominavusi tradicinė mokymo paradigma leidžia daryti išvadą, kad šio Centro mokytojams sunku išvelgti ir įvertinti mokinių mokymosi pažangą, sudėtinga jiems teikti veiksmingą grįžtamąjį ryšį apie mokymąsi, yra menkos galimybės ugdyti mokinių gebėjimus įsivertinti mokymosi pasiekimus ir pažangą. Jeigu pamokose būtų lanksčiai taikomi įvairūs įsivertinimo ir vertinimo būdai bei kiekvienoje pamokoje pateikti aiškūs vertinimo kriterijai, skiriama pakankamai dėmesio mokinių įsivertinimui kaip savivokai, mokytojai teiktų veiksmingą grįžtamąjį ryšį apie mokinių mokymosi sėkmes ir nesėkmes bei asmeninę pažangą, tikėtina, stiprėtų mokinių mokymosi motyvacija, o mokytojai sukauptų informacijos apie stipriuosius ir tobulintinus išmokimo aspektus ir galėtų ją tikslingai panaudoti tolesnio mokymo(si) planavimui.

2. Mokymasis virtualioje aplinkoje (3.2.2. – 2 lygis). Centre skiriamas dėmesys ir lėšos, kad mokytojai ugdymo procese galėtų naudoti šiuolaikines organizacines ir mokymo priemones, pritaikytos erdvės mokymuisi naudojant šiuolaikines technologijas: informacinių technologijų kabinetai, kompiuterizuotos darbo vietos bibliotekoje. Pokalbyje su vertintojais mokytojai ne kartą minėjo patirtį rengiant mokomąją medžiagą virtualioje mokymosi aplinkoje Moodle. Pavieniai apgailestavo dėl nerealizuotų galimybių ir informacinių technologijų naudojimo kompetencijų stokos. Vertintojai fiksavo tinkamą virtualių bandymų demonstravimą pavienėse pamokose. Mokytojai pokalbiuose minėjo bendraujantys su mokiniais elektroniniu paštu, *Facebook* paskyroje, drauge akcentavo, kad yra mokinių, neturinčių elektroninio pašto. Apie pagalbą tokiems mokiniams, naudojimosi informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis gebėjimų ir įgūdžių ugdymą, Centre nesvarstoma arba vertintojams nepavyko surinkti tokios informacijos. Tik pavieniai mokytojai jomis naudojasi ir sukuria galimybes tai daryti mokiniams. Jeigu mokytojai tinkamai įvertintų šios srities galimybes ir perspektyvas ugdant suaugusiuosius, tikėtina, ugdymosi procesas taptų patrauklesnis visiems jo dalyviams, o tai savu ruožtu gerintų mokinių lankomumą ir kurtų pozityvesnį ugdymo įtaigos įvaizdį.

3. Planų gyvumas (4.1.1. – 2 lygis). Centro planavimo sistema aiški ir suprantama aktyviai bendruomenės daliai, tačiau stokojama duomenų panaudojimo įgūdžių. Pokalbiuose buvo minimos aktualios bendruomenei problemos: blogas ugdytinių lankomumas ir nuolatinis jų skaičiaus mažėjimas. Tačiau įtaigos veiklos dokumentuose nėra planuojama, ką daryti, kad Centras išliktų, pritrauktų daugiau mokinių, plėstų paslaugų spektrą. Centre stokojama bendrų susitarimų, kas yra šioje mokykloje ugdymo kokybė, mokinio pažanga, kokie yra diferencijavimo, individualizavimo ir suasmeninimo skirtumai. Pastebėta, kad klasių auklėtojų individualios veiklos planai yra skirtingos struktūros. Metodinės tarybos plane nurodomos abstrakčios, nekonkrečios priemonės, neplanuojamas grįžtamasis ryšys. 2016–2017 metų veiklos plano analizė pakankamai išsami: aptariamas tikslo ir uždavinio įgyvendinimas, tačiau šių mokslo metų uždavinių įgyvendinimo priemonės bei laukiami rezultatai nepamatuojami. „Mokymosi pagalbos organizavimo ir mokymosi pasiekimų gerinimo plane“ nurodytos priemonės nesuteikia impulso veiklai. Jeigu bendruomenė tikslingai susitartų dėl planavimo remiantis įsivertinimo, veiklų rezultatų, o šiame etape ir išorinio vertinimo duomenimis, planuotų aiškias, konkrečias ir pamatuojamas priemones uždaviniams pasiekti, pagerėtų atsakingas dalyvavimas įgyvendinant išsikeltus tikslus ir uždavinius.

4. Sprendimų pagrįstumas ir tobulinimo kultūra (4.1.1. – 2 lygis). Beveik visi veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariai nėra dalyvavę šios srities mokymuose, išskyrus pavaduotoją, kuri

pristatė grupei naują metodiką, dalyvavo dviejuose seminaruose. Atlikę platųjį įsivertinimą grupės nariai pristato rezultatus Mokytojų taryboje, tada balsuojama ir nutariama dėl giluminio. Grupės nariai pokalbyje nurodė giluminio vertinimo veiklas: anketų sudarymą, pokalbius, dokumentų analizę. Rengiamos, bet kolektyvui dėl nepaaiškinamos priežasties nepristatomos iliustracijos. Surinkus duomenis parengtos išvados ir siūlymai, pristatomi Mokytojų taryboje. Pastarąjį kartą dėl išvadų nekonkretumo sulaukta mokytojų bendruomenės kritikos, jos buvo taisomos. Veiklos įsivertinimo išvados kolektyvui svarbios, mokytojų bendruomenė domisi jomis. Kiti Centre atliekami tyrimai įsivertinimui nepriskiriami, jų duomenimis planavimui nesinaudojama. Pavieniai kalbinti mokytojai minėjo Centro kūrimosi pradžią, nemenką įdirbį ugdant suaugusiuosius ir apgailestavo dėl paviršutiniško požiūrio į andragoginį meistriškumą. Jeigu bendruomenė susitelktų gilinti įsivertinimo įgūdžius, ieškotų būdų ir formų įvairovės tobulinimo kultūros puoselėjimui, bendrų veiklų ir pamatuojamų rezultatų planavimui, tai duomenų analizės naudojimas, mokymasis vieniems iš kitų, tikslinga gerosios patirties sklaida padėtų siekti nuolatinės pažangos ir įgalintų įstaigą tapti besimokančia organizacija.

5. Nuolatinis profesinis tobulėjimas (4.3.2. – 2 lygis). Dauguma mokytojų atsakingai vykdo veiklas, yra aktyvūs dirbdami, tardamiesi metodinėse grupėse, tačiau pokalbiuose su Centro vadovais ir mokytojais išsiaiškinta, kad nėra aiškiai susitarta dėl gero darbo sampratos, nevyksta darbuotojų veiklos įsivertinimas ir vertinimas, nors Centro vadovai kelia aukštus mokytojo veiklos lūkesčius – mokytojai turi gebėti priimti sprendimus ir įsipareigojimus, prisiimti atsakomybę, dalytis patirtimi. Centro administracijai rekomenduotina organizuoti refleksinius pokalbius su kiekvienu mokytoju (arba mokytojų grupėmis), kad jie galėtų patys pristatyti savo veiklos rezultatus, išsakyti nuomonę apie veiklos tobulinimą bei iš vadovų gauti grįžtamąją informaciją apie jų darbo kokybę. Pedagogai planuoja asmeninio meistriškumo augimą, mokykla yra numaciusi kvalifikacijos tobulinimo prioritetus, tačiau stebėtose pamokose vertintojai pasigedo seminaruose gautų žinių įgyvendinimo praktiškai (aktyviųjų mokymo(si) metodų taikymo, IKT panaudojimo, mokymo(si) organizavimo virtualiose erdvėse ir kt.). Svarbu paminėti ir tai, kad Centre didelis dėmesys yra skiriamas mokymo individualizavimui, diferencijavimui ir suasmeninimui, tačiau vertintojų kaip stiprusis šis pamokos aspektas buvo paminėtas tik 16,3 proc. pamokų. Jeigu įstaigos vadovai tikslingai vykdytų mokytojų veiklos stebėseną, pasirengtų pamokų stebėjimo kriterijus, atitinkančius mokytojų mokymosi tikslus, inicijuotų mokytojų veiklos įsivertinimą ir vertinimą, efektyviau išnaudotų vidinius rezervus (mokytojų gerąją darbo praktiką), susiformuotų mokytojų gero darbo viziją, tikėtina, kad asmeninio meistriškumo augimas būtų paveikus bei kryptingas ir turėtų įtakos mokinių mokymosi pasiekimų gerinimui.